

เทศน์เช้า วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ฟังธรรมะเพื่อหัวใจ อาหารเพื่อร่างกาย เราแสวงหามะ คนเราเกิดมา ต้องแสวงหาเพื่อดำรงชีวิต การดำรงชีวิตทุกคนต้องการความร่วมมือเป็นสุข ทุกคนปรารถนาความสุข เกียรติยศความทุกข์ แต่ความทุกข์ทำไมมันเบียดเบียนหัวใจเราละ

ความสุขมันมีอยู่แต่เรามองข้ามมันไปไง เรามองแต่สิ่งที่บกพร่องของเรา สิ่งที่เรารู้สึก สมบูรณ์ เราได้มองความที่อุดมสมบูรณ์ของเรา สิ่งที่อุดมสมบูรณ์ของเราเพราะอะไร เพราะเรา ทำบุญกุศลของเรา มา นี่ความอุดมสมบูรณ์ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ อยู่ โคนต้นไม้ อยู่โคนต้นโพธิ์ ทำไมท่านมีความสุขละ ท่านเสวยวิมุตติสุขอยู่โคนต้นโพธิ์นั้น เพราะอะไร เพราะจิตใจของท่านพ้นจากพญามาร พ้นจากกิเลสตัณหาความทะยานอยากที่มันกดถ่วงหัวใจ

การกดถ่วงหัวใจนะ สิ่งที่เราเมื่อวิชาถึงได้พาเวียนว่ายตายเกิด การเวียนว่ายตายเกิดนั้น เวียนว่ายตายเกิดด้วยบุญกุศลของเรา เราถึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์ไง เกิดเป็นมนุษย์แล้วพบ พระพุทธศาสนา คูสิ เวลาคนเจ็บไข้ได้ป่วยเขาไปโรงพยาบาล ถ้าไม่มีหมอ เขาจะหมดโอกาส รักษาเลย นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาเป็นมนุษย์ คุณมนุษย์ทั่วทั้งโลกนี้เลย แต่เขาไม่นับถือ พระพุทธศาสนา เขานับถือแต่ลัทธิความเชื่อของเขา เขาก็เอาสิ่งนั้นเป็นที่พึ่งอาศัยของเขา แต่เรา เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เพราะพระพุทธศาสนามีธรรมโอสธ เห็นไหม ธรรมโอสธที่ เราแสวงหา

เราเจ็บไข้ได้ป่วย เราไปซื้อยามา ยานั้นต้องมีฉลาก ต้องมีคำอธิบายการใช้ นี่อธิบายการ ใช้นะ เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันอธิบายการใช้ยาๆ แต่เราจะได้ยา นั้นมาด้วยการขวนขวายของเรา คีต สมาธิ ปัญญาจะเกิดขึ้นมาจากการกระทำ คีต สมาธิ ปัญญา ไม่ได้เกิดจากตำรา คีต สมาธิไม่ได้เกิดจากฉลากอันนั้น ฉลากอันนั้นเป็นการชี้เข้ามาถึงหัวใจของ เรา เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนที่นี้ไง

เราต้องแสวงหาอาหารนะ คนเราเกิดมา การหิวกระหายต้องแสวงหาอาหาร แสวงหาอาหารมาเพื่ออะไร? แสวงหาอาหารมาเพื่อดำรงชีวิต ดำรงชีวิตไว้ทำไม ดำรงชีวิตไว้เหมือนสัตว์ใช้ไหม คุณสัตว์ป่า สัตว์ป่าเดี๋ยวนี้ ช้างอยู่ในป่ามันไม่มีอาหารของมัน มันอยู่ในป่าของมัน มันหาอาหารกินอยู่ในป่าของมันด้วยความสุขของมัน ด้วยความร่มเย็นเป็นสุขของมัน แต่มันขยายพันธุ์ของมันจนช้างในป่ามันมีจำนวนมากเกินไป อาหารมันไม่พอกิน มันต้องออกมาหาอาหารนอกป่า ออกมาหาอาหารนอกป่ามันเป็นอะไรล่ะ? มันก็ไปเบียดเบียนชาวบ้าน พอเบียดเบียนชาวบ้าน ทุกคนผลประโยชน์ขัดแย้งกัน พอขัดแย้งกันมันก็มีปัญหาขึ้นมา เห็นไหม ถ้ามีปัญหาขึ้นมาเพราะอะไรล่ะ เพราะคนรุกป่าๆ เรารุกของเรา

ธรรมชาติเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ สัตว์มันอยู่อาศัยของมัน มันมีอาหารของมัน ถ้ามันมีอาหารของมัน อุดมสมบูรณ์ของมัน มันก็มีความสุขของมัน สัตว์มันต้องการแค่นั้นแหละ มนุษย์เราก็เหมือนกัน คุณสิ พระก็มาจากคน เลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง ภิกขาจาร ออกบิณฑบาตมาได้ปัจจัยเครื่องอาศัยมาก็เพื่อดำรงชีวิต ดำรงชีวิตไว้ทำไม? ดำรงชีวิตไว้เพื่อค้นหาความจริง สัจจะความจริงมันอยู่ที่ไหน? สัจจะความจริงมันไม่ได้อยู่ที่ลลางยา

สัจจะความจริงมันอยู่ที่การแสวงหา อยู่ที่การกระทำขึ้นมา

ถ้ามีสติขึ้นมา สติมันยับยั้งแล้ว ยับยั้งว่า อย่าได้ขวนขวายหาแต่สิ่งที่มันเป็นพิษเป็นภัยเข้ามาในหัวใจ อย่าแสวงหาสิ่งที่มันเป็นโทษเป็นภัยเข้ามา นี่ถ้ามีสติ มันยับยั้งสิ่งนี้ได้ ถ้าเป็นสิ่งที่มันเป็นโทษเป็นภัย แต่ถ้าขาดสติมันก็แสวงหาของมัน มันก็เป็นความถูกต้อง ก็เกิดมาเป็นคน คนก็ต้องขยันหมั่นเพียร คนทำมาหากินก็ต้องขวนขวายขึ้นมา มันคิดของมันไปนะ

แต่ถ้ามีสติปัญญา นะ ทำ เราก็ทำแล้ว คนเราคุณสิ ถ้าอยู่ทางโลก ด้วยความขยันหมั่นเพียรทางโลก มันดีมาจากบารมีธรรม ดีมาจากหัวใจ ถ้าหัวใจที่ดี อยู่ที่ไหนก็ดี สัตว์มันอยู่ในฝูงของมัน สัตว์ที่นิสัยดีมันอยู่ในฝูงของมัน มันก็ทำคุณงามความดีของมัน มันไม่เบียดเบียนในฝูงสัตว์ของมันเพราะใจมันดี แต่สัตว์มันเก สัตว์ที่มันเกเร มันเที่ยวทำลายฝูงสัตว์นั้น

เราเกิดมาเป็นคน ถ้าจิตใจเราเป็นคนดี เราก็รักษาหัวใจของเรา เราก็ไม่เบียดเบียนใคร เราขยันหมั่นเพียรของเรา เห็นไหม เราเป็นคนเราก็เป็นคนดี แล้วถ้าเรามีจิตใจ เราอยากแสวงหา เราอยากประพฤติปฏิบัติของเรา เราบวชเป็นพระมันก็เป็นพระที่ดี แต่ถ้าเราเป็นคน คนที่เบียดเบียนเขา คนที่เห็นแก่ตัว คนที่ทำให้สังคมเดือดร้อนไปหมด ไปบวชเป็นพระ พระก็เดือดร้อน ไป

ทำบุญกุศล ได้ทำบุญกุศลกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปเกิดเป็นเทวดามันก็ไปทำลายบนสวรรค์นั้นนะ ให้สวรรค์ปั่นป่วนไปหมด เห็นไหม เทวดา ทำไมเป็นเทวดาต้องเป็นคนดีหมดสิ เป็นเทวดาทำไมมันมีพาลชนล่ะ ทำไมเทวดาที่มีสักกายทิฐิฉิบละ

การทำบุญกุศล การทำคุณงามความดี “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” ทำดีได้ดี ทำดี เสียสละกับใคร ทำคุณงามความดีกับใคร แต่สันดาน สันดานมันเป็นอยู่กับใจนั้น นี่ไง ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาชำระล้างกิเลส ชำระกิเลสในหัวใจให้ใหม่ แต่สันดานมันแก้ไม่ได้ คุณติ ถ้าสันดานมันแก้ได้ทำไมมีเอตทัคคะตั้ง ๘๐ องค์ มีความชำนาญแต่ละคนแต่ละอย่างไป ความชำนาญแต่ละอย่างนั้นคืออำนาจสมาบัติของใจ เราฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ ฟังธรรมเพื่อหัวใจของเรา

การแสวงหา ทุกคนต้องแสวงหามาเพื่อดำรงชีวิต ชีวิตของคน ทุกคนรับผิดชอบชีวิตของตัวเอง ถ้ารับผิดชอบชีวิตของตัวเอง เราก็มีหน้าที่การงานของเรา เราก็ได้ทำหน้าที่การงานของเราแล้ว เราเป็นคนโง่หรือเป็นคนฉลาดล่ะ ถ้าเป็นคนฉลาด ฉลาดอริยทรัพย์

เวลาเราแสวงหาทรัพย์มาก็อยากได้ของดีทั้งนั้นแหละ อยากได้เพชรนิลจินดา เราอยากได้เงินที่เป็นเงินแท้ เราไม่ต้องการเงินเทียม ไม่ต้องการของปลอม เราต้องการของจริงทั้งนั้นแหละ เราแสวงหาแต่คุณงามความดี เราเกิดมาเป็นคน เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนเรื่องอะไร? พระพุทธศาสนาสอนให้เสียสละ “เสียสละไม่ได้” ของของเราเสียสละไปทำไม”

ของของเรา วัตถุเก็บไว้มันก็เน่า มันก็เสียหาย ใช้สอยก็แค่นี้ ทำหน้าที่การงานมาถ้ามีปัจจัยเครื่องอาศัยดำรงชีวิตก็แค่นี้แหละ ทำแล้วแค่นี้ ไม่ใช่ไปมากกว่านี้ คนเรามี ๑ ปาก ๑ ท้องเท่ากัน ความเป็นอยู่ก็เท่ากัน จะสูงส่งขนาดไหนก็ใช้ปัจจัยเครื่องอาศัยอยู่เท่านี้ แต่ด้วยกิเลส ตัณหาความทะยานอยากมันจะยึดครองโลก เห็นไหม นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีสติมีปัญญาของเรา เราดูแลรักษาหัวใจของเราไม่ให้คิดไปเอาแต่สมบัติที่หยาบๆ นั้น

เป็นของเราไหม? เป็น ถ้าเราไม่มีอำนาจสมาบัติ เราทำสิ่งใดจะไม่ประสบความสำเร็จของเรา แต่ถ้าเรามีอำนาจสมาบัติ ทำสิ่งใดประสบความสำเร็จของเรา เวลาประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ขิปปาภิญญา ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ปฏิบัติง่ายรู้ยาก ปฏิบัติยากรู้ยาก การ

ปฏิบัติไปเพราะอะไร เพราะการทำมาทั้งนั้นแหละ พันธกรรมของจิตๆ จิตของใครสร้างสมมาเป็นแบบนี้

สันดาน มันเป็นสันดานฝังไปที่ใจนั้นนะ สันดานก็เป็นสันดานใช้ใหม่ แล้วกิเลสละกิเลสคือพญามาร พญามารมันอยู่ในสันดานของใครละ สันดานที่มันฟาดวงฟาดงามันก็ทำลายเขาไปหมด วันใดถ้ามันมีสติปัญญาย้อนกลับมา มันสลดเสียใจ มันมีความเศร้าความเสียใจ มันก็มาแก้ไขในหัวใจของเรา แต่กรรมนั้นมันยังมีอยู่ มันให้ผลต่อไปไง กรรมที่มันให้ผลๆ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ใครทำอะไรสิ่งใดต้องได้ผลอย่างนั้น

ถ้าเราทำคุณงามความดีของเราละ เรามีน้ำใจต่อกัน เรานุเคราะห์กัน สงเคราะห์สงหากัน การสงเคราะห์สงหากันมันเป็นคุณงามความดี เขาจะรับรู้กับเราหรือไม่รับรู้กับเรา เห็นไหมเราให้อาหารสัตว์ เราลองให้อาหารมันสิ มันซาบซึ่งคนคนนั้นนะ มันจำได้ พอเดินผ่านมามันเข้าไปขอบุคคลๆ นี้เวลาตกทุกข์ได้ยากมีคนยื่นให้

คนเราถ้ามีความอุดมสมบูรณ์ เขามายื่นให้เราที่ไม่มีมีความหมาย เรามีมากกว่า เรามีดีกว่า เรามีที่ประณีตกว่า ไม่สนใจเลย แต่น้ำใจของเขา เขามีน้ำใจของเขา เขายังมีน้ำใจกับเราละ เราจะมีความมากกว่าขนาดไหน “น้ำใจของเขา” เราตอบแทนน้ำใจของเขาด้วยความขอบคุณ เห็นไหม เขามีน้ำใจของเขา เราจะมีมากล้นขนาดไหน มากล้นเราก็กังไม่ได้ใช้ มากล้นมันก็อยู่ในตู้เซฟ มากล้นมันก็ไม่มีโอกาสได้ใช้ แต่เวลาตกทุกข์ได้ยากขึ้นมาใครยื่นให้ละ

น้ำใจของเขา เราจะตอบแทนน้ำใจของเขาอย่างไร เราตอบแทน นี่กตัญญูกตเวที ความกตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี ถ้าเรามีความกตัญญูกตเวที เรามีน้ำใจต่อเขา ถ้ามีน้ำใจต่อเขา อำนาจวาสนามันเกิด นี่บารมีๆ บางคนร่ำรวยมากแต่ไม่มีบารมี ไม่มีบารมีเพราะอะไร ไม่มีบารมีเพราะมันไม่มีน้ำใจต่อกันไง ถ้าเรามีน้ำใจต่อกัน มันมีอำนาจวาสนามันไปทั้งนั้นแหละ นี่สาบุญญากรรม ถ้าสาบุญญากรรมเราทำคุณงามความดีของเราเพื่อประโยชน์กับเรา

ฉะนั้น สิ่งที่แสวงหา อาหารเครื่องดำรงชีวิตต้องแสวงหา เราแสวงหาพาอาหารดำรงชีวิต เพราะสิ่งที่แสวงหาเวลานั้นมันก็บูดเน่าเสียหายไปเหมือนกัน สมัยปัจจุบันนี้เขาถนอมรักษาอาหาร เขาทำพร้อมกิน พร้อมทาน พร้อมทำตลอด พร้อมทุกอย่าง นี่มันเจริญขึ้น ความเจริญขึ้น ถนอมอาหารขึ้นมาจนเราลืมรากเหง้า รากเหง้าของเราละ สิ่งที่เป็นความจำเป็นแท้จริงมันมีแค่ไหน ถ้าความแท้จริงมีแค่ไหนนะ

แล้วสิ่งนี้ “ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด” ที่สุดแล้วมันต้องพลัดพรากไปทั้งนั้นแหละ แล้วสิ่งที่พลัดพรากไป เห็นใหม่ เวลาเรายังเยาว์วัยอยู่ เราก็คิดว่าชีวิตนี้มันน่ารื่นรมย์นัก เวลาคนเราผ่านโลกมา พออายุแก่ขึ้นไป นี่ไม้ไผ่ลี้ๆ ไม้ไผ่ลี้ๆ เราต้องไปข้างหน้าแน่นอน แล้วเราจะมีสมบัติสิ่งใดคิดไม่ติดมือเราไป

ถ้ามีสมบัติที่ติดไม่ติดมือเราไป เราทำสิ่งใดไว้ นรกสวรรค์จะมีจริงหรือไม่มีจริงก็แล้วแต่ ถ้าเราทำของเราไว้มันมั่นใจของเรา เพราะเราพร้อม คนที่พร้อมที่จะเดินทาง คนที่พร้อมไปกับเรา นี่มันพร้อม คนที่ไม่มีสิ่งใดเป็นเสบียงกรังไปเลย แล้วทำอย่างไร ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา เราจะประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา เราทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบขึ้นมาได้ มันมหัศจรรย์ยิ่งกว่านั้น มหัศจรรย์ยิ่งกว่า

ถ้าเราทำบุญกุศล ว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เราก็ไปตามแรงขับ สิ่งที่ถูกผลักหรือถูกผลักไป แต่ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา เรารักษาใจของเรา ใจมันสงบเข้ามา เราบริหารจัดการเอง คำว่า “บริหารจัดการเอง” หมายความว่าปัจจุบันธรรมใจ แต่เราหวังอนาคต อดีตที่มันส่งเสริมเรามาเป็นปัจจุบันนี้ เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนที่ปัจจุบันนี้ อาสวกษยญาณทำลายอวิชชาในปัจจุบันนี้ ถ้าในปัจจุบันนี้ จิตถ่มมันสงบเข้ามา เราฝึกหัดใช้ปัญญาของเรา ถ้าฝึกหัดใช้ปัญญาของเรา นี่อริยทรัพย์

ทรัพย์ที่เขาแสวงหากัน เขาต้องจดลิสลิสใช้ใหม่ นี่ลิสลิสทางปัญญา ปัญญาของใคร รื้อค้นได้เป็นปัญญาของเขา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาสวกษยญาณ ทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมๆ ไม่จดลิสลิสไว้กับใครเลย แล้วถ้าใครศึกษา ใครมาค้นคว้าขนาดไหนก็ไม่เรียกร้องค่าลิสลิสที่นั่น

แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดกับพระอานนท์ “อานนท์ ไม่มีกำมือในเรา” ไม่มีควมลับในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แพ้หมด แบนหมด แต่เราทำกันยังไม่ได้ เราทำกันไม่ได้ เราทำกันไม่ถึง แล้วถ้าเราทำของเรา จะเอาความจริงของเรา เราพยายามประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา

ถ้าจิตมันสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญาๆ มันจะเข้าใจได้ไง คนที่ภาวนามันเข้าใจได้นะ สุตมยปัญญาคือขอบเขตมันแค่นี้ สุตมยปัญญา ศึกษาค้นคว้ากันมาทั้งชาติ ทั้งโลก สุตมยปัญญา

แล้วจินตมยปัญญา จินตนาการ จินตนาการที่มันมีสัมมาสมาธิ จินตนาการที่มันมีคุณงามความดีของมัน เห็นไหม นักวิทยาศาสตร์ที่เขาจะคิดค้นสิ่งใดๆ เขามีจินตนาการของเขา แล้วเขาใช้ปัญญาของเขาคิดค้นของเขาขึ้นมาให้เป็นเครื่องใช้สอยเพื่ออำนวยความสะดวกกับชีวิตนี้ แต่ชีวิตนี้ก็เวียนว่ายตายเกิด ผลของวิญญูะมันต้องเวียนว่ายตายเกิด ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ไม่มีสิ่งใดคงที่ตายตัว

แต่เวลาเราใช้ปัญญาขึ้นมา ปัญญามันเกิดขึ้นมา เห็นไหม สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา พอเห็นภาวนามยปัญญา เพราะภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากสัมมาสมาธิ ปัญญาที่เกิดจากการค้นคว้านี้ ปัญญาอย่างนี้ที่มันถอดมันถอน มันถอดมันถอนอวิชชา มันทำลายกิเลสในหัวใจ นี้อริยทรัพย์ ทรัพย์อย่างนี้

เราตื่นเต็นกัน เราแสวงหากัน ชีวิตนี้ต้องการอาหาร ชีวิตนี้ต้องการปัจจัยเครื่องอาศัย แล้วเราก็แสวงหาเพื่อความมั่นคงของเรา จะส่งต่อกันนะ จะให้ทุกคนได้ส่งต่อมรดกตกทอดกันไปนะ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามอบไว้ เห็นไหม ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา “มารเอ๋ย เมื่อใดภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเรายังไม่เข้มแข็ง ไม่สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วง คำนิทาของมารชน ของลัทธิต่างๆ ได้ เราจะไม่ยอมนิพพาน”

เผยแผ่ธรรมๆ จนภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกามีความเข้มแข็ง มีความเข้าใจ มีความเข้าใจเพราะเหตุใด เพราะมีภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญามันเป็นปัญญาในพระพุทธศาสนา ภาวนามยปัญญาคือปัญญาที่ชำระล้างกิเลส ภาวนามยปัญญาคือสสารอกคายมันออก แล้วคายมันออก คุณิ ที่มันเป็นมรรค มรรคญาณๆ ทำลายอวิชชา ทำลายมาร

มันฆ่าหลานมารได้อย่างไร มันฆ่าลูกมารได้อย่างไร มันฆ่าพ่อมารได้อย่างไร มันฆ่าปู่ของมาร พญามาร เรือนยอด ๓ หลัง รวมเป็นเรือนยอด ได้หักเรือนยอดนั้นแล้ว ได้หักอวิชชาทำลายอวิชชานั้นนะ แล้วมันทำอย่างไร...นี่มันทำได้

ทรัพย์ เราแสวงหาทรัพย์กัน เราแสวงหาเพื่อความมั่นคงของชีวิต ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุดแน่นอน เราแสวงหาเพื่อชีวิต แต่ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด แล้วจิตเดิมแท้ละ สิ่งที่ยื่นว่ายตายเกิดนี้ละ ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา แล้วมันเอาอะไรเป็นความจริงขึ้นมาละ ถ้ามีความจริงขึ้นมา เราทำของเราขึ้นมาเพื่อประโยชน์กับเรา

ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อหัวใจใจ ร่างกายมันต้องการค่าข้าวณะ มันต้องการอาหารเพื่อดำรงชีวิตนะ หัวใจที่เร่ร้อนตลกทุกข์ได้ยากก็มีแค่ความปลอบใจกันเท่านั้นแหละ ตลกทุกข์ได้ยากก็แค่ให้กำลังใจเขาเท่านั้นแหละ

แต่ถ้าเรามั่นคงในหัวใจของเรา สิ่งที่เกิดขึ้นมันเป็นสมมุติบัญญัติทั้งนั้น มันเป็นเงาทั้งนั้น มันเป็นอาการทั้งหมด แล้วจิตนี้ไปยึดมันถือมันมัน มันถึงได้สุขได้ทุกข์ของมันไป แต่ถ้ามีปัญหา ภาวนามยปัญญา พระพุทธศาสนาสอนที่นี้ไง

“ไม่มีกำมือในเรา” ฉลาดเข้าเข้ามา คุณภาพของยาเป็นอย่างนั้นแน่นอน แต่เรามีความสามารถใหม่ เราสามารถเปิดขวดยานั้นได้ใหม่ เราเขย่าขวดกันอยู่นี้ แต่เราเปิดไม่ได้ เราเปิดใจเราไม่ได้ เราหาใจเราไม่เจอ เราไม่รู้ว่ามารมันอยู่ที่ไหน ทั้งๆ ที่มารมันข่มขี้หัวใจเราอยู่นี้ มันใช้สอย มันบีบคั้นเราอยู่นี้ แต่เราไม่รู้ว่ามันอยู่ที่ไหน แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าเข้ามาๆ เข้าเข้ามาทั้งนั้นแหละ

เราพยายามศึกษาของเรา แล้วพยายามปฏิบัติของเรา ถ้าใครทำได้นะ ถ้าจิตสงบเข้ามา มันมหัศจรรย์แล้วละ แล้วถ้าเกิดภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นมา มันเข้าใจได้ทันที มันจะซาบซึ้งใจ คุณใช้เวลาหลวงตาท่านบรรลุมรรคที่วัดคอยธรรมเจดีย์ กราบแล้วกราบเล่าๆ กราบใครนะ

กราบบุญคุณ กราบสังฆธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าค้นคว้ามา แล้วถ่ายทอดมา หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติมาได้ตามความเป็นจริงของท่าน แล้วหลวงปู่มั่นท่านก็เกี่ยวเชื้อมา แล้วหลวงปู่มั่นท่านก็นิพพานไปแล้ว แล้วท่านมาตรัสรู้ของท่าน ท่านมารู้จริงของท่านที่วัดคอยธรรมเจดีย์ กราบแล้วกราบเล่า มันกราบอะไรนะ

มันมหัศจรรย์ขนาดที่ว่ารู้อแล้วมันยังทั้ง รู้อแล้วยังกราบแล้วกราบเล่าๆ แล้วรู้ที่ไหนละ เราศึกษากันมา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ไม่รู้ อ่านแต่ฉลาดา แต่ไม่ได้กินยาเลย ธรรมโอสถไม่ได้สัมผัสเลย

ถ้าเรามีสติขึ้นมา เห็นใหม่ คุณิ สิล สมาธิ ปัญญา มรรค เครื่องดำเนินกิริยา แล้วเวลาพิจารณาเข้าไป สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง เวลามันชำระล้าง มันขาดไปแล้ว ขาดคือกิเลสมันขาด หลานมันตาย ลูกมันตาย พ่อมันตาย ปู่มันตาย พอมันตายแล้ว สิ่งนี้มันเป็นอนิจจังอีกใหม่ ละ มันเป็นอนิจจังใหม่

กุปปกรรม อกุปปกรรม กุปปกรรมคือ สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา คือความแปรสภาพ นี่ผลของ
วิญญูะ ผลของวิญญูะคือมันแปรสภาพไม่มีสิ่งใดคงที่ทั้งหมด

ถ้าเป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคามี เป็นอนาคามี มันคงที่เฉพาะของมัน สิ้นสุดแห่งทุกข์เป็น
พระอรหันต์ นี่ไง คงที่ตายตัว คงที่ตายตัวอย่างไร ไม่ใช่คงที่ตายตัวแบบพราหมณ์ เป็นอาตมัน
ต้องให้พระเจ้าเป็นคนการันตี...ไม่ต้อง

บ้างจัดตั้ง สันติวิญญูโกในหัวใจของเรา เห็นไหม ฟังธรรมๆ ให้อาหารกับใจของเรา อาหาร
เป็นคำข้าวเราก็รักษาของเรา อาหารของเราละ เราคั่นคว่ำของเรา ทำเพื่อประโยชน์ของเรา ทุก
คนมีสิทธิ เรามีสิทธิของที่เราจะได้ แล้วเราเมินเฉย เราเมินเฉยด้วยความไม่รู้ แต่ถ้าเราอยากได้
เราคั่นคว่ำ ก็ต้องทำให้มันถูกต้อง ถูกต้องชอบธรรม องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เอง
โดยชอบ นี่เรากระทำกันด้วยความชอบธรรม

ถ้าเรากระทำกันด้วยความไม่ชอบธรรม ไม่ชอบธรรมคือกิเลสมันเข้ามาสอดแทรก
สมุทัยมันเข้ามาเจือปน ทำแล้วก็คาดหมาย หวังอยากให้เป็น นี่มันไม่เป็นความจริง เพราะอะไร
เพราะมันไม่ชอบธรรม ความชอบธรรมถึงเป็นสัมมาวิญญู ความไม่ชอบธรรมเป็นมิจฉาทิญญู
ปฏิบัติโดยความเป็นมิจฉาทิญญู มิจฉาทิญญูมันก็ไม่ชอบธรรมของมัน

ถ้าชอบธรรมไปแล้วรู้แจ้ง สัจธรรมเข้าใจทะลุปรุโปร่ง แล้วฟังได้ รู้ได้ อะไรถูก อะไรผิด
แยกแยะได้ถูกต้องชัดเจน เพราะมันเป็นความถูกต้องจากความเป็นจริงจากภายใน

ฉะนั้น ฟังธรรมที่นี้ ปฏิบัติที่นี้เพื่อหัวใจของเรา

ทรัพย์สมบัติก็หา หามาเพื่อเป็นเครื่องใช้สอย แต่ทรัพย์ภายใน อริยทรัพย์ ทรัพย์ของเรา
เราจะหามาเพื่อเป็นสมบัติของเรา เป็นความจริงของเรา อยู่ในหัวใจของเรา เป็นสมบัติส่วนตัว
ของเรา เอวัง